

Neoficialus vertimas

**EUROPOS TARYBA
EUROPOS ŽMOGAUS TEISIŲ TEISMAS
TREČIASIS SKYRIUS**

BYLA KARALEVIČIUS prieš LIETUVĄ

(Pareiškimo Nr. 53254/99)

SPRENDIMAS

STRASBŪRAS

2005 m. balandžio 7 d.

Byloje Karalevičius prieš Lietuvą

Europos Žmogaus Teisių Teismas (Trečiasis Skyrius), posėdžiaujant kolegijai, sudarytai iš:

pirmininko B. M. ZUPANČIČ,
teisėjų J. HEDIGAN,
C. BÎRSAN,
M. TSATSA-NIKOLOVSKA,
R. JAEGER,
E. MYJER,
DAVID THÓR BJÖRGVINSSON
ir skyriaus kanclerio V. BERGER,

po svarstymų 2002 m. birželio 6 d. ir 2005 m. kovo 17 d. uždaruose posėdžiuose, skelbia pastarąją dieną priimtą šį sprendimą:

PROCESAS

1. Bylą prieš Lietuvos Respubliką pradėjo Lietuvos Respublikos pilietis Vytautas Karalevičius („pareiškėjas“), kuris 1998 m. spalio 5 d. pateikė pareiškimą (Nr. 53254/99) Europos Žmogaus Teisių Komisijai („Komisijai“) pagal ankstesnį Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos („Konvencijos“) 25 straipsnį.

2. Lietuvos Vyriausybei („Vyriausybei“) atstovavo jos atstovai G. Švedas ir D. Jočienė.

3. Pareiškėjas teigė, kad kalinimo sąlygos Šiaulių tardymo izoliatoriuje pažeidė Konvencijos 3 straipsnį, remdamasis Konvencijos 5 straipsniu, pareiškėjas tvirtino, jog buvo neteisėtai suimtas nuo 1997 m. birželio 13 d. iki rugpjūčio 6 d., nuo 1999 m. birželio 29 d. iki liepos 30 d. ir nuo 1999 m. lapkričio 15 d. iki gruodžio 30 d. Remdamasis Konvencijos 8 straipsniu, pareiškėjas skundėsi dėl susirašinėjimo su Konvencijos institucijomis cenzūravimo.

4. Pareiškimas buvo perduotas Teismui 1998 m. lapkričio 1 d., kai įsigaliojo Konvencijos 11 Protokolas (11 Protokolo 5 straipsnio 2 dalis).

5. Pareiškimai buvo paskirti Teismo Trečiajam Skyriui (Teismo reglamento 52 straipsnio 1 dalis). Šiame skyriuje, kaip numatyta Reglamento 26 straipsnio 1 dalyje, buvo sudaryta Kolegija bylai nagrinėti (Konvencijos 27 straipsnio 1 dalis). Teisėjas, išrinktas nuo Lietuvos, P. Kūris nusišalino nuo bylos nagrinėjimo (Reglamento 28 straipsnis). Todėl Vyriausybė paskyrė J. Hedigan dalyvauti vietoje jo (Konvencijos 27 straipsnio 2 dalis ir Reglamento 29 straipsnio 1 dalis).

6. 2000 m. spalio 17 d. daliniu nutarimu dėl priimtino Teismas atmetė dalį pareiškėjo skundų.

7. 2002 m. birželio 6 d. nutarimu Teismas paskelbė iš dalies priimtina likusią pareiškimo dalį.

8. Pareiškėjas ir Vyriausybė pateikė savo pozicijas dėl bylos esmės (Reglamento 59 straipsnis 1 dalis).

FAKTAI

I. BYLOS APLINKYBĖS

9. Pareiškėjas gimė 1952 m. ir gyvena Vilniuje.

A. Baudžiamasis procesas

10. Pareiškėjas buvo įtariamas įvairių su apgaule susijusių nusikaltimų padarymu 1992 m. spalio – 1993 m. spalio mėnesiais. 1994 m. pareiškėjui buvo iškelta baudžiamoji byla pagal tris straipsnius dėl sukčiavimo, oficialių dokumentų suklastojimo ir neteisingo apskaitos tvarkymo. Kadangi pareiškėjas slėpėsi nuo parengtinio tyrimo, 1994 m. lapkričio 21 d. prokuratūra paskelbė V. Karalevičiaus paiešką.

11. 1996 m. rugsėjo 24 d. pareiškėjas buvo sulaikytas Maskvoje pagal Lietuvos teisėsaugos institucijų ekstradicijos prašymą. Jis buvo išduotas Lietuvai 1996 m. gruodžio 30 d.

12. 1996 m. gruodžio 31 d. Šiaulių miesto apylinkės teismas kaltinamam oficialių dokumentų suklastojimu pareiškėjui paskyrė kardomąjį kalinimą (suėmimą) iki 1997 m. sausio 31 d. Teismas nurodė pavojų, kad pareiškėjas gali slėptis ir daryti naujus nusikaltimus. 1997 m. sausio 24 d. teismas pratęsė suėmimo terminą iki 1997 m. kovo 31 d., kovo 28 d. – iki 1997 m. gegužės 31 d. ir gegužės 30 d. – iki 1997 m. birželio 13 d.

13. 1997 m. birželio 5 d. byla buvo perduota Šiaulių miesto apylinkės teismui. 1997 m. rugpjūčio 6 d. teismas priėmė nutarimą atiduoti pareiškėją teismui. Tą pačią dieną teismas paskyrė kardomąjį kalinimą (suėmimą) nurodydamas, kad kardomoji priemonė nekeičiama. Terminas nebuvo konkretizuotas.

14. 1998 m. rugsėjo 10 d. Šiaulių miesto apylinkės teismas nuteisė pareiškėją dėl sukčiavimo ir oficialių dokumentų suklastojimo ir išteisino dėl neteisingo apskaitos tvarkymo. Jam buvo skirta penkerių metų laisvės atėmimo bausmė su viso turto konfiskavimu. Teismas priteisė bankui iš pareiškėjo 615 264 litų žalai atlyginti.

15. 1999 m. kovo 2 d. Šiaulių apygardos teismas pakeitė pirmosios instancijos nuosprendį, kiek jis buvo susijęs su pareiškėjo padarytos žalos atlyginimu, ir sumažino sumą iki 476 000 litų.

16. Pagal pareiškėjo kasacinį skundą 1999 m. birželio 29 d. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas panaikino minėtus nuosprendžius ir grąžino bylą pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo. Aukščiausiasis Teismas nutartyje nepasisakė dėl pareiškėjo kardomojo kalinimo.

17. 1999 m. liepos 30 d. Šiaulių miesto apylinkės teismas kaltinamam sukčiavimu ir oficialių dokumentų suklastojimu pareiškėjui paskyrė kardomąjį kalinimą (suėmimą) iki 1999 m. rugsėjo 1 d. Teismas nurodė pavojų, kad pareiškėjas gali slėptis. Apylinkės teismas taip pat pažymėjo, kad 1999 m. birželio 29 d. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas nepasisakė dėl pareiškėjo kardamosios priemonės. 1999 m. rugpjūčio 31 d. pareiškėjo suėmimo terminas buvo pratęstas iki 1999 m. lapkričio 15 d. 1999 m. gruodžio 30 d. Šiaulių rajono apylinkės teismas pratęsė suėmimo terminą ir kardomąją priemonę paliko nepakeistą „iki bylos išnagrinėjimo“.

18. 2000 m. kovo 6 d. Šiaulių rajono apylinkės teismas nuteisė pareiškėją dėl oficialių dokumentų suklastojimo ir išteisino dėl sukčiavimo. Teismas priteisė bankui iš pareiškėjo 476 000 litų žalai atlyginti. Įstatymo dėl amnestijos pagrindu penkerių metų laisvės atėmimo bausmė buvo sumažinta trečdaliu. Pareiškėjas buvo paleistas teismo salėje, kadangi jis buvo laikomas atlikusiu bausmę, įskaičius kardomojo kalinimo laiką. Teismas taip pat paskyrė jam kardomąją priemonę – namų areštą – iki nuosprendžio įsiteisėjimo. Pareiškėjas ir jo advokatas dalyvavo teismo posėdyje.

19. 2000 m. gegužės 4 d. Šiaulių apygardos teismas atmetė pareiškėjo apeliacinį skundą. Tą dieną nacionalinės teisės požiūriu įsigaliojo nuosprendis ir nustojo galioti kardomąja priemone nustatyti apribojimai. Pareiškėjas ir jo advokatas dalyvavo teismo posėdyje.

20. 2000 m. spalio 24 d. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas išnagrinėjo pareiškėjo kasacinį skundą. Teismas pakeitė ankstesnius sprendimus sumažindamas pareiškėjui bausmę iki trejų metų laisvės atėmimo. Pareiškėjas ir jo advokatas dalyvavo teismo posėdyje. Ši nutartis yra galutinė.

B. Kalinimo sąlygos

21. Nuo 1997 m. sausio 2 d. iki 1999 m. rugsėjo 22 d. pareiškėjas buvo laikomas Šiaulių tardymo izoliatoriuje. Nuo 1999 m. rugsėjo 22 d. iki 28 d. jis buvo laikomas Kauno vyriausiojo policijos komisariato areštinėje. Nuo 1999 m. rugsėjo 28 d. iki paleidimo 2000 m. kovo 6 d. jis vėl buvo laikomas Šiaulių tardymo izoliatoriuje.

22. Toliau apžvelgiamos kalnimo sąlygos Šiaulių tardymo izoliatoriuje, kaip jas apibūdino pareiškėjas.

Vieno kalnimojo gyvenamasis plotas buvo 1,5 m². Pareiškėjas teigia, kad jis gyveno ir miegojo maždaug 20 m² ploto kameroje, kurioje buvo laikoma nuo 10 iki 15 kalnamųjų. Kiekvienoje kameroje buvo atviras tualetas. Trūko ventiliacijos ir stipriai dvokė, nes kalnamieji rūkė ir naudojosi tualetu. Kameros buvo drėgnos ir šaltos, ypač žiemą. Ankštas gyvenamasis sąlygas sunkino dar ir tai, kad buvo skiriamas labai trumpas laikas pasivaikščioti izoliatoriaus kieme (viena valanda per dieną). Izoliatoriaus patalynė buvo blogos būklės ir nešvari. Skalbti reikėjo rankomis kameroje esančioje kriauklėje. Nuolat trūko šalto ir karšto vandens. Naudotis dušu galima buvo tik kartą per 15 dienų. Maistas buvo ruošiamas ir teikiamas blogomis sąlygomis. Tik 6 litai per dieną buvo skiriami kalnimojo maitinimui.

23. Vyriausybė dėl pareiškėjo kalnimo sąlygų Šiaulių tardymo izoliatoriuje nurodė:

Nuo 1997 m. sausio 2 d. iki 1998 m. rugpjūčio 24 d. pareiškėjas buvo laikomas kameroje Nr. 11, kurioje gyveno 11 kalnamųjų. Šios kameros bendras plotas buvo 16,65 m², t.y. 1,51 m² teko vienam kalnamajam.

Nuo 1998 m. rugpjūčio 24 d. iki 1999 m. birželio 22 d. jis buvo laikomas kameroje Nr. 86, kurioje tuo metu gyveno 9 kalinamieji. Šios kameros bendras plotas buvo 17,78 m², t.y. 1,98 m² teko vienam kalinamajam.

Nuo 1999 m. birželio 22 d. iki 1999 m. gruodžio 28 d. pareiškėjas buvo laikomas kameroje Nr. 87, kurioje gyveno 10 kalinamųjų. Šios kameros bendras plotas buvo 19,7 m², t.y. 1,97 m² teko vienam kalinamajam.

Nuo 2000 m. sausio 7 d. iki 2000 m. sausio 12 d. jis buvo laikomas kameroje Nr. 37, kurioje gyveno 4 kalinamieji, įskaitant ir pareiškėją. Šios kameros bendras plotas buvo 7,68 m², t.y. 1,92 m² teko vienam kalinamajam.

Nuo 2000 m. sausio 12 d. iki 2000 m. kovo 3 d. pareiškėjas buvo laikomas kameroje Nr. 34, kurioje gyveno 2 kalinamieji. Šios kameros bendras plotas buvo 7,9 m², t.y. 3,95 m² teko vienam kalinamajam.

Kameroje buvo įrengti sanitariniai mazgai, kurie buvo atitverti nuo likusio kameros ploto 1,2 m aukščio pertvaromis. Kameroje buvo įrengti langai, užtikrinantys natūralų patalpų apšvietimą. Kalinamiesiems buvo leidžiama rūkyti, tačiau asmenys galėjo kreiptis į kardomojo kalnimo vietos administraciją su prašymu, kad būtų perkelti į nerūkančiųjų kamara. 1998 m. Šiaulių tardymo izoliatoriuje buvo įrengtas naujas šiluminis mazgas. Po vandentiekio ir pirties remonto 1999-2000 metais, buvo suteikta galimybė kiekvienam kalinamajam eiti į pirtį ne rečiau kaip kartą per savaitę. 2000 m. įsigyta moderni pramoninė skalbimo mašina leido užtikrinti tinkamą skalbinių švarą.

C. Pareiškėjo korespondencijos su Konvencijos institucijomis cenzūra

24. Pareiškėjas teigė, jog jo 1998 m. spalio 12 d. ir 13 d. laiškai Europos Žmogaus Teisių Komisijai, 1999 m. kovo 28 d., liepos 13 d., rugpjūčio 26 d., lapkričio 5 d., 8 d. ir 17 d., gruodžio 26 d., 2000 m. sausio 15 d. ir 30 d., vasario 2 d., 7 d., 9 d., 13 d., 21 d., 25 d. ir 29 d., kovo 2 d. ir 5 d. laiškai Europos Žmogaus Teisių Teismui buvo Šiaulių tardymo izoliatoriaus administracijos cenzūruojami.

25. Pareiškėjas teigia, jog Šiaulių tardymo izoliatoriaus administracija jam nesant atplėšė ir perskaitė pareiškėjui adresuotus Europos Žmogaus Teisių Teismo kanceliarijos 1998 m. lapkričio 17 d., 1999 m. balandžio 21 d., rugpjūčio 9 d. ir 10 d., spalio 8 d., gruodžio 14 d., 2000 m. sausio 17 d., vasario 1 d., 21 d. ir 23 d., kovo 3 d. ir 9 d. laiškus.

II. BYLAI REIKŠMINGA VIDAUS TEISĖ IR PRAKTIKA

26. Konstitucijos 21 straipsnis draudžia nežmonišką ar žeminantį žmogaus orumą elgesį. Kalinamųjų kalnimo sąlygas reguliuoja 1996 m. Kardomojo kalnimo įstatymas. Įstatymo 18 straipsnis draudžia nežmoniškas ir žmogaus orumą žeminančias sąlygas kardomojo kalnimo vietose, sąlygos privalo atitinkti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos ir kitų institucijų nustatytus reikalavimus ir normas.

27. Toliau pateikiama bylai reikšmingu laikotarpiu galiojusio Baudžiamojo proceso kodekso nuostatų, susijusių su kardomuoju kalnimu, santrauka. Šios nuostatos šiuo metu yra pakeistos 2003 m. gegužės 1 d. įsigaliojus naujam Baudžiamojo proceso kodeksui.

10 straipsnis:

„Niekas negali būti suimamas kitaip, kaip tik remiantis teismo sprendimu, teisėjo nutarimu arba prokuroro sankcija.“

104 straipsnis:

„Kardomasis kalinimas (suėmimas) gali būti skiriamas tik, ... bylose dėl nusikaltimų, už kuriuos baudžiamasis įstatymas numato griežtesnę nei vienerių metų laisvės atėmimo bausmę.

Kardomojo kalinimo (suėmimo) skyrimo pagrindai yra pagrįstas manymas, kad kaltinamasis:

- 1) bėgs (slėpsis) nuo tardymo ar teismo;
- 2) trukdys nustatyti bylos tiesą [paveiks kitas bylos šalis ar sunaikins įrodymus];
- 3) darys naujus nusikaltimus ... jei yra manoma, jog kaltinamasis, kaltinamas Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso ... 274 straipsnyje (sukčiavimas), 275 (turto pasisavinimas arba iššvaistymas) straipsniuose numatytų nusikaltimų padarymu ...“

104¹ straipsnis (galiojęs nuo 1996-06-21 iki 1998-06-24):

„... [S]uimtą asmenį ne vėliau kaip per 48 valandas pristato teisėjui ... Teisėjas privalo pristatytą asmenį apklausti dėl suėmimo pagrįstumo. Suimtojo asmens apklausoje gali dalyvauti gynėjas ir prokuroras. Apklauses suimtąjį asmenį, teisėjas gali palikti nutartį paskirti kardomąjį kalinimą (suėmimą) galioti toliau, nustatydamas konkretų suėmimo terminą, pakeisti ar panaikinti kardomąją priemonę. ...

Perdavus bylą į teismą, paskirti, pakeisti ar panaikinti kardomąjį kalinimą (suėmimą) gali teismas“

104¹ straipsnio pakeitimas (aktuali redakcija nuo 1996-06-24 iki 2003-05-01) numatė privalomą prokuroro ir gynėjo dalyvavimą sprendžiant kardomojo kalinimo (suėmimo) skyrimo klausimą, jei teisėjas nenusprendžia kitaip. Minėtas pakeitimas taip pat numatė galimybę pratęsti kardomojo kalinimo (suėmimo) terminą iki pasibaigiant nustatytam terminui.

106 straipsnio 3 dalis (galiojusi nuo 1996-06-21 iki 1998-06-24):

„Kardomojo kalinimo (suėmimo) termino pratęsimo klausimui spręsti [parengtinio tyrimo stadijoje teisėjas] privalo surengti posėdį, į kurį turi būti šaukiami gynėjas bei prokuroras, o esant būtinumui, - ir suimtasis.“

Nuo 1998-06-24 iki 2003-05-01 aktuali kodekso redakcija numatė privalomą suimtojo dalyvavimą sprendžiant kardomojo kalinimo (suėmimo) pratęsimo klausimus.

109¹ straipsnis (galiojęs nuo 1996-06-21 iki 1998-06-24):

„Suimtasis arba jo gynėjas parengtinio tyrimo metu turi teisę paduoti skundą dėl kardomojo kalinimo (suėmimo) paskyrimo apeliacinės instancijos teismui. ... Skundui nagrinėti gali būti surengtas posėdis, į kurį šaukiami suimtasis su gynėju ar vien tik gynėjas. Prokuroro dalyvavimas tokiaame posėdyje yra būtinas.

Apeliacinės instancijos teismo teisėjo priimtas sprendimas yra galutinis ir kasacine tvarka neskundžiamas.

Pakartotinis skundas išsprendžiamas nagrinėjant kardomojo kalinimo (suėmimo) terminų pratęsimą.“

109¹ straipsnis (aktuali redakcija nuo 1998-06-24 iki 2003-05-01) numatė teisę parengtinio tyrimo arba bylos nagrinėjimo teisme metu paduoti skundą dėl kardomojo kalinimo

(suėmimo) termino pratėsimo apeliacinės instancijos teismui. Skundai nagrinėti turėjo būti rengiamas posėdis į kurį šaukiamas suimtas su gynėju ar vien tik gynėjas.

226 straipsnio 6 dalis (galiojusi iki 1998-06-24)

„Kaltinamojo ir jo gynėjo susipažinimo su baudžiamosios bylos medžiaga laikas neįeina į parengtinio tardymo ir suėmimo trukmės terminus. Jeigu byloje yra keli kaltinamieji, į parengtinio tardymo ir suėmimo trukmės terminus neįeina laikas, per kurį susipažino su bylos medžiaga visi kaltinamieji ir jų gynėjai.“

Nuo 1998-06-24 iki 2003-05-01 šis terminas nebeturėjo įtakos kardomojo kalinimo nutartims.

372 straipsnio 4 dalis (galiojusi iki 1999-01-01)

„Negali būti skundžiamos teismų priimtose nutartys ... dėl kardamosios priemonės paskyrimo, pakeitimo ar panaikinimo.“

Pagal bendrąsias 399 straipsnio nuostatas pirmos instancijos teismo nutartis įsiteisėdavo pasibaigus jos apskundimo terminui arba išnagrinėjus skundą apeliacinės instancijos teismui. Tik neskundžiamos nutartys, tame tarpe ir nutartys dėl kardomųjų priemonių pagal buvusio 372 straipsnio 4 dalį, įsiteisėdavo ir buvo vykdomos nuo jų paskelbimo. 104³ straipsnio 3 dalis (1999-12-21 pakeitimas) nurodė, jog visos nutartys dėl kardomojo kalinimo (suėmimo) vykdomos nuo jų priėmimo momento, nepaisant to, kad jos gali būti apskundžiamos pagal 109¹ straipsnį (žr. pirmiau aktuali redakcija nuo 1998-06-24 iki 2003-05-01).

250 straipsnio 1 dalis:

„Pripažinęs, kad yra pakankamas pagrindas kaltinamajam atiduoti teismui, teisėjas vienasmeniškai ar teismas tvarkomajame posėdyje turi išspręsti šiuos klausimus: ...

2) dėl kardamosios priemonės kaltinamajam; ...“

28. Konstitucijos 22 straipsnis numato teisę į privataus ir šeimos gyvenimo bei korespondencijos neliečiamumą.

Pagal bylai reikšmingu laikotarpiu galiojusius 1996 m. kardomojo kalinimo įstatymą bei 1996 m. kardomojo kalinimo vietų vidaus tvarkos taisyklių 72 punktą kalinamųjų susirašinėjimas galėjo būti cenzūruojamas.

75 punktas numato, jog jei Europos Žmogaus Teisių Komisijai ir Teismui adresuoti laiškai yra paduodami tardymo izoliatoriaus administracijai užklijuotuose vokuose, tai juos yra draudžiama atplėšti.

83 punktas numato, jog tardymo izoliatoriaus administracija pasirašytinai supažindina kalinamuosius ir nuteistuosius su rašytiniais atsakymais į jų pasiūlymus, prašymus (pareiškimus) bei skundus per tris paras nuo jų gavimo dienos. Todėl visi kalinamųjų ir nuteistųjų gaunami laiškai nėra jiems įteikiami, bet yra dedami į asmens bylas.

TEISĖ

I. DĖL KONVENCIJOS 3 STRAIPSNIO PAŽEIDIMO

29. Pareiškėjas teigė, jog jo kalinimo sąlygos Šiaulių tardymo izoliatoriuje pažeidė Konvencijos 3 straipsnį, kuriame numatyta:

„Niekas negali būti kankinamas, patirti nežmonišką ar žeminantį jo orumą elgesį arba būti taip baudžiamas.“

30. Vyriausybė dar kartą pateikė savo pastabas dėl kalinimo sąlygų Šiaulių tardymo izoliatoriuje (žr. pirmiau § 23). Ji pripažino izoliatoriaus perpildymo faktą, kadangi 425 vietų izoliatoriuje vidutiniškai buvo laikomi 950 kalinamieji. Todėl vienam kalinamajam buvo skiriama vidutiniškai 2,5 m² bendro ploto, nors pagal vidaus teisę buvo reikalaujama skirti bent 5 m². Tačiau skirtingai nei *Kalashnikov prieš Rusiją* byloje (no. 47095/99, 2002-07-15, § 97, ECHR 2002-VI) izoliatoriuje kalinamiesiems buvo įrengta pakankamai miegamųjų vietų. Vyriausybė pabrėžė, jog kompetentingos institucijos reguliariai tikrino oro ir ventiliacijos sąlygas izoliatoriuje ir nenustatė neatitikimo Sveikatos apsaugos ministerijos nustatytoms normoms. Todėl šis pareiškimas skiriasi nuo bylos *Peers prieš Graikiją*, kurioje buvo nustatyta, kad dėl mažos erdvės ir blogos ventiliacijos pareiškėjas vasarą turėjo kęsti nepakeliamą karštį (no. 28524/95, 2001-04-19, § 72, ECHR 2001-III). Be to, kamerosose buvo įrengti atidaromi langai, kurie užtikrino tinkamą apšvietimą ir patalpų vėdinimą.

31. Vyriausybė taip pat tvirtino, jog Sveikatos apsaugos ministerijos ekspertai daugelio patikrinimų metu nustatė, jog sanitarinės bei maitinimo sąlygos atitinka nacionalinių teisės aktų nustatytas normas. Būtent, tualetai bei maudymosi sąlygos buvo tinkami. Šiuo atžvilgiu bendros kalinimo sąlygos Šiaulių tardymo izoliatoriuje nebuvo blogesnės nei Pravieniškių 2-ojoje sustiprinto režimo pataisos darbų kolonijoje, kurias Teismas byloje *Valašinas prieš Lietuvą* (no. 28524/95, 2001-04-19, § 72, ECHR 2001-III) pripažino nepažeidžiančiomis Konvencijos 3 straipsnio. Kartu buvo imtasi deramų veiksmų siekiant pagerinti pareiškėjo kalinimo sąlygas, kurios neatitiko nustatytų normų. Pavyzdžiui, paaiškėjus, kad miegamosiose vietose drėksta čiužiniai, buvo imtasi neatidėliotinių veiksmų - lovų dugnuose buvo išgręžtos didesnės vėdinimo skylutės, pradėta čiužinių dezinfekcija. Taip pat įvairių veiksmų buvo imtasi siekiant išnaikinti kamerosse žiurkes ir kitus graužikus. Nepaisant to, Vyriausybė pripažino, jog dėl lėšų trūkumo ne visos sveikatos ekspertų rekomenduojamos priemonės buvo įgyvendinamos Šiaulių tardymo izoliatoriuje, todėl kalinamieji nebuvo aprūpinami tualetiniu popieriumi, nebuvo įrengta nauja kamerų dirbtinio apšvietimo sistema.

32. Pareiškėjas tvirtino, kad daugelis Vyriausybės teiginių dėl bylos faktų neatitinka tikrovės ir yra neabejotinai klaidingi, o Vyriausybės išvada dėl Konvencijos 3 straipsnio nepažeidimo yra nepagrįsta. Todėl jis dar kartą priminė savo teiginius dėl kalinimo sąlygų (žr. pirmiau § 22) ir tvirtino, jog laikymas tokiose sąlygose ilgiau nei tris metus prilygsta Konvencijos 3 straipsnio draudžiamam elgesiui.

33. Teismas yra daug kartu pripažinęs, kad Konvencijos 3 straipsnis įtvirtina vieną iš pačių pagrindinių demokratinės visuomenės vertybių. Jis absoliučiai uždraudžia kankinimą arba nežmonišką ar žeminantį orumą elgesį, nepriklausomai nuo aplinkybių ir nukentėjusio elgesio. Tik pasiekęs minimalų žiaurumo laipsnį netinkamas elgesys patenka į Konvencijos 3 straipsnio veikimo sferą. Šio minimalaus žiaurumo laipsnio vertinimas yra reliatyvus; jis priklauso nuo visų bylos aplinkybių, pvz., elgesio trukmės, jo pasekmių fizinei bei dvasinei būklei ir – tam tikrais atvejais – nuo nukentėjusio lyties, amžiaus bei sveikatos būklės (žr. pirmiau minėtą *Valašino* bylą, §§ 100-101).

34. Teismas nuosekliai pabrėždavo, kad sukelta kančia ar pažeminimas bet kokių atveju turi būti didesni už tą kančią ar pažeminimą, kurie yra neišvengiamas konkrečios teisėto elgesio ar bausmės formos elementas. Toks elementas dažnai yra būdingas asmens laisvės atėmimo priemonėms. Ši nuostata įpareigoja valstybę užtikrinti, kad asmens kalinimo sąlygos nepažeistų jo žmogiškojo orumo, kad šios priemonės vykdymo būdas ir metodas nesukeltų jam tokių kančių ir sunkumų, kurių intensyvumas viršytų neišvengiamai kalinimui būdingą

kentėjimo laipsnį, ir kad, atsižvelgiant į praktinius su įkalinimu susijusius poreikius, būtų adekvačiai užtikrinama jo sveikata ir gerovė (*loc.cit.*, § 102).

35. Teismas pažymi, kad šioje byloje šalys ginčijo tam tikras aplinkybes, susijusias su bendromis kalnimo sąlygomis Šiaulių tardymo izoliatoriuje. Pareiškėjas kaltino Vyriausybę, jog ši, siekdama pagerinti sąlygų aprašymą, pateikia tikrovės neatitinkančius faktus. Tačiau Teismas nemano, jog šioje pareiškimo dalyje yra būtina nustatyti kiekvienos šalies tvirtinimo tikrumą, kadangi Teismas gali nustatyti Konvencijos 3 straipsnio pažeidimą, remdamasis Vyriausybės pateiktais arba neginčytais faktais.

36. Teismas pastebi, jog ilgiau nei trejus metus ir vieną mėnesį pareiškėjas buvo laikomas Šiaulių tardymo izoliatoriuje, kuris, anot Vyriausybės, pagal nacionalinius reikalavimus buvo perpildytas 100 proc. (žr. pirmiau §§ 23 ir 30). Didesnę laiko dalį pareiškėjui buvo skirta mažiau nei 2 m² ploto, o daugiau nei pusantrų metų pareiškėjas gyveno kartu su kitais 10 kalniamųjų 16,65 m² ploto kameroje, kur jam teko tik 1,51 m² (žr. pirmiau § 23). Vyriausybė neginčijo pareiškėjo teiginių, jog pasivaikščiojimų ar sportavimo lauke laikas buvo ribojamas iki 1 valandos per dieną. Teismas mano, jog yra nustatyta, kad pareiškėjas buvo izoliuotas kameroje 23 valandas per parą. Esant šioms aplinkybėms, ypač mažas gyvenamasis plotas yra labai svarbus aspektas, į kurį būtina atsižvelgti, vertinant ar ginčijamos kalnimo sąlygos prilygo „žeminančiam orumą“ elgesiui Konvencijos 3 straipsnio požiūriu. Skirtingai nei šioje byloje pirmiau minėtoje *Valašino* byloje Teismas nenustatė Konvencijos 3 straipsnio pažeidimo, kadangi santykinai mažą plotą kompensavo *inter alia* pareiškėjui suteikta judėjimo laisvė dienos metu (*loc.cit.*, §§ 103 ir 107).

37. Teismas taip pat atkreipia dėmesį į pirmiau minėtą *Peers* bylą, kurioje net ir didesnė kamera - 7 m² ploto kamera, kurioje buvo laikomi du kalniamieji – buvo pripažinta reikšmingu aspektu nustatant Konvencijos 3 straipsnio pažeidimą, nors ir kartu atsižvelgiant į ventilacijos bei apšvietimo trūkumus (*loc.cit.*, §§ 70-72).

38. Pareiškėjo situaciją galima palyginti ir su *Kalashnikov* byla, kurioje nustatyta, kad pareiškėjui nuo Konvencijos įsigaliojimo Rusijoje šiek tiek ilgiau nei dvejus metus buvo skiriama nuo 0,9 m² iki 1,9 m² gyvenamojo ploto. Teismas toje byloje pabrėžė, jog tokios ankštos gyvenimo sąlygos savaime pažeidžia Konvencijos 3 straipsnį (*loc.cit.*, §§ 96-97).

39. Taigi, kaip ir minėtose bylose, Teismas mano, jog ypatingai mažas gyvenamasis plotas, analizuojant pareiškėjo kalnimo sąlygų atitikimą Konvencijos 3 straipsniui, yra esminis faktorius. Tai, kad pareiškėjas buvo įpareigotas gyventi, miegoti bei naudotis tualetu kartu su tiek daug kalniamųjų vienoje kameroje, savaime lėmė kančią ar sunkumus, kurių intensyvumas viršijo kalnimui būdingą kentėjimo laipsnį bei sukėlė pareiškėjui baimę, kančią ir nepilnavertiškumo jausmą, galinčius žeminti ir menkinti jį (žr. pirmiau; taip pat, *mutatis mutandis*, pirmaui minėtas bylas *Peers* ir *Kalashnikov* (*ibid.*); *Kudla v. Poland* [GC], no. 30210/96, § 92, ECHR 2000-XI).

40. Galiausiai, nors šioje byloje negalima nustatyti, kad vėdinimas, šildymas, apšvietimas ar sanitarinės sąlygos Šiaulių tardymo izoliatoriuje buvo nesuderinamos su Konvencijos 3 straipsniu, Teismas pažymi, jog Vyriausybė pripažino, kad kalniamiesiems nebuvo išduodamas tualetinis popierius per visą pareiškėjo kalnimo laikotarpį, o iki renovacijos 1999-2000 metais maudyti buvo galima tik kartą per savaitę, iki 2000 metų nebuvo tinkamų sąlygų skalbti kalniamųjų rūbus bei patalynę (žr. pirmiau §§ 23 ir 31). Šie aspektai nors ir negali pagrįsti „žeminančio orumą“ elgesio buvimo, jie papildė pagrindinį ypatingo perpildymo - faktorių, siekiant įrodyti, kad ginčytinos kalnimo sąlygos viršijo leistinas ribas pagal Konvencijos 3 straipsnį.

41. Todėl Teismas nustato, jog buvo pažeistas Konvencijos 3 straipsnis.

II. DĖL KONVENCIJOS 5 STRAIPSNIO PAŽEIDIMO

42. Pareiškėjas tvirtino, jog trys laikotarpiai jo kardomojo kalinimo (suėmimo), būtent nuo 1997 m. birželio 13 d. iki rugpjūčio 6 d., nuo 1999 m. birželio 29 d. iki liepos 30 d. ir nuo 1999 m. lapkričio 15 iki gruodžio 30 d. buvo nesuderinami su Konvencijos 5 straipsnio 1 dalimi, numatančia:

„1. Kiekvienas asmuo turi teisę į laisvę ir saugumą. Niekam laisvė negali būti atimta kitaip, kaip šiais atvejais, ir įstatymo nustatyta tvarka:

a) kai asmuo teisėtai kalinamas pagal kompetentingo teismo nuosprendį;

... ;

c) kai asmuo teisėtai sulaikomas ar suimamas, kad būtų pristatytas kompetentingai teismo institucijai, pagrįstai įtariant jį padarius nusikaltimą ar kai pagrįstai manoma, jog būtina neleisti padaryti nusikaltimo, arba manoma, jog jis, padaręs tokį nusikaltimą, gali pabėgti; ...“

1. Kardomasis kalinimas nuo 1997 m. birželio 13 d. iki 1997 m. rugpjūčio 6 d.

43. Vyriausybė tvirtino, jog pareiškėjo kardomasis kalinimas buvo sankcionuotas pagal vidaus įstatymus, kaltinant pareiškėją padarius nusikaltimą. Konkrečiai dėl šio laikotarpio Vyriausybė nurodė, kad suėmimo laikotarpis buvo pateisinamas tuo, jog pabaigus byloje parengtinį tyrimą ji buvo perduota teismui.

44. Pareiškėjas teigė, jog Vyriausybės paminėta aplinkybė neatstoja teisėtos teismo nutarties skirti kardomąjį kalinimą.

45. Teismas primena, kad pasakymai „teisėtai“ ir „įstatymo nustatyta tvarka“ Konvencijos 5 straipsnio 1 dalyje iš esmės nukreipia atgal į nacionalinę teisę ir įtvirtina pareigą laikytis jos materialinių ir procesinių normų. Tačiau suėmimo „teisėtumas“ pagal vidaus teisę ne visada yra lemiamas elementas. Teismas papildomai turi įsitikinti, kad nagrinėjamu laikotarpiu suėmimas buvo suderinamas su Konvencijos 5 straipsnio 1 dalies tikslu, t.y. užkirsti kelią savavališkam asmenų laisvės atėmimui. Be to, Teismas turi įsitikinti, ar pati vidaus teisė atitinka Konvenciją, įskaitant joje išreikštus ar implikuotus bendruosius principus. (žr. *Jėčius v. Lithuania*, no. 34578/97, 2000-07-31, § 56, ECHR – IX 2000).

46. *Jėčiaus* byloje Teismas *inter alia* nustatė, jog bylos perdavimo teismui faktas negali būti „teisėto“ kardomojo kalinimo pagrindu Konvencijos 5 straipsnio 1 dalies požiūriu ir negali pratęsti ar pakeisti teisėtos teismo nutarties, kurios yra reikalaujama pagal vidaus teisę (*loc.cit.*, §§ 56-64).

47. Teismas pastebi, jog nuo 1997 m. birželio 13 d. iki rugpjūčio 6 d. teismas teisėta nutartimi nesankcionavo pareiškėjo suėmimo pagal tuo metu galiojusio Baudžiamojo proceso kodekso 10 ir 104¹ straipsnius; nebuvo ir kito „teisėto“ Konvencijos 5 straipsnio 1 dalies požiūriu pagrindo pareiškėjo suėmimui (žr., *mutatis mutandis, ibid.*).

48. Todėl Teismas nustato, jog šio laikotarpio atžvilgiu buvo pažeista Konvencijos 5 straipsnio 1 dalis.

2. Kardomasis kalinimas nuo 1999 m. birželio 29 d. iki 1999 m. liepos 30 d.

49. Vyriausybė teigė kad Lietuvos Aukščiausiais Teismas 1999 m. birželio 29 d. panaikindamas nuosprendį, vėl suteikė galią ankstesniems sprendimams, sankcionuojantiems pareiškėjo kardomąjį kalinimą.

50. Pareiškėjas teigia, kad šiuo laikotarpiu jo kardomasis kalinimas neatitiko nei vidaus teisės, nei Konvencijos 5 straipsnio 1 dalies, o panaikindamas apkaltinamąjį nuosprendį Aukščiausiasis Teismas turėjo nuspręsti paleisti pareiškėją į laisvę.

51. Teismas pastebi, jog 1999 m. birželio 29 d. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas panaikino apkaltinamąjį nuosprendį pareiškėjui, bet tiksliai nenurodė, koks sprendimas ar teisinis pagrindas pateisina tolesnį suėmimą. Tariamasis retrospektyvus teismo sprendimų taikymas negalėjo sudaryti „teisėto“ pagrindo besitęsiančiam pareiškėjo kardomajam kalinimui (žr. *Stašaitis v. Lithuania*, no. 47679/99, 2002-03-21, §§ 74-76). Po to joks teismas nepriėmė pareiškėjo suėmimą sankcionuojančios nutarties iki 1999 m. liepos 30 d. (žr. pirmiau § 17).
52. Todėl nuo 1999 m. birželio 29 d. iki liepos 30 d. nebuvo teisėtos teismo nutarties ar kito „teisėto“ pagrindo, pateisinančio pareiškėjo suėmimą pagal Konvencijos 5 straipsnio 1 dalį. (žr. pirmiau minėtą *Stašaičio* bylą).
53. Taigi šio laikotarpio atžvilgiu buvo pažeista Konvencijos 5 straipsnio 1 dalis.

3. Kardomasis kalinimas nuo 1999 m. lapkričio 15 d. iki 1999 m. gruodžio 30 d.

54. Teismas primena, jog Konvencijos 5 straipsnio 1 dalis reikalauja, jog bet koks kalinimas turi atitikti vidaus teisės normas ir nebūti savavališkas (žr. *Jėčius v. Lithuania*, no. 34578/97, 2000-07-31, § 56, ECHR – IX 2000). Dėl ginčijamo suėmimo nuo 1999 m. lapkričio 15 d. iki 1999 m. gruodžio 15 d., Teismas pastebi, jog šis laikotarpis yra sankcionuotas teisėta teismo nutartimi (žr. pirmiau § 17). Be to, nėra jokių įrodymų, kad suėmimas buvo savavališkas, kadangi pareiškėjas buvo kaltinamas įvairių su apgaule susijusių nusikaltimų padarymu bei buvo slėpęsis nuo tyrimo (žr., *inter alia*, 2000-11-28 nutarimą pirmiau minėtoje *Stašaičio* byloje). Todėl pareiškėjo kardomasis kalinimas nuo 1999 m. lapkričio 15 d. iki gruodžio 30 d. „teisėtas“ Konvencijos 5 straipsnio 1 dalies požiūriu.
55. Taigi šio laikotarpio atžvilgiu Konvencijos 5 straipsnio 1 dalis nebuvo pažeista.

III. DĖL KONVENCIJOS 8 STRAIPSNIŲ PAŽEIDIMO

56. Pareiškėjas taip pat skundėsi, jog Šiaulių tardymo izoliatoriaus administracija atplėšdavo jo laiškus Konvencijos institucijomis, bei pareiškėjui adresuotus laiškus iš minėtų institucijų. Pareiškėjas tvirtino, jog taip buvo pažeistas Konvencijos 8 straipsnis, kurio bylai reikšminga dalis numato:

- „1. Kiekvienas turi teisę į tai, kad būtų gerbiamas jo ... susirašinėjimo slaptumas.
2. Valstybės institucijos neturi teisės apriboti naudojimosi šiomis teisėmis, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus ir kai tai būtina demokratinėje visuomenėje ... siekiant užkirsti kelią viešosios tvarkos pažeidimams ar nusikaltimams ...“

57. Vyriausybė tvirtino, jog pareiškėjas buvo pats kaltas dėl jo susirašinėjimo su Konvencijos institucijomis cenzūravimo, kadangi nepasinaudojo Kardomojo kalinimo vietų vidaus tvarkos taisyklių 75 punkte numatyta teise perduoti laiškus užklijuotuose vokuose. Tačiau Vyriausybė neginčijo fakto, jog izoliatoriaus administracija atplėšdavo ir skaitė Teismo laiškus nedalyvaujant pareiškėjui. Vyriausybė patvirtino, jog su rašytiniais atsakymais pareiškėjas buvo supažindinamas pasirašytinai, o patys atsakymai buvo įdedami į asmens bylas, kaip buvo numatyta Kardomojo kalinimo vietų vidaus tvarkos taisyklių 74 ir 83 punktuose.
58. Pareiškėjas nesutiko su Vyriausybės pozicija, jog bylai reikšminga vidaus teisė neleido cenzūruoti jo korespondencijos ir kad ne visais atvejais susirašinėjimo slaptumo pažeidimas yra nepagrįstas Konvencijos 8 straipsnio požiūriu.
59. Teismas pažymi, jog Vyriausybė neginčija, jog izoliatoriaus administracija pareiškėjui nedalyvaujant atplėšdavo bei skaitė visą pareiškėjo korespondenciją su Konvencijos institucijomis. Ji tik tvirtino, jog pareiškėjas buvo pats atsakingas dėl dalies jo

korespondencijos cenzūravimo, kadangi savo laiškus į Strasbūrą perduodavo administracijai neužklijuotuose vokuose.

60. Teismas toliau nagrinėja šalių argumentus dėl susirašinėjimo cenzūravimo galimybės pagal bylai reikšmingą vidaus teisinį reguliavimą. Tačiau Teismas nemano, jog būtina spręsti šį klausimą, kadangi net jei cenzūra ir buvo pagrįsta vidaus teisėje ir ja buvo siekiama teisėto tikslo užkirsti kelią nusikaltimams, priemonės, kuriomis buvo kontroliuojamas pareiškėjo susirašinėjimas su Konvencijos institucijomis, nebuvo „būtinės demokratinėje visuomenėje“ (žr., *mutatis mutandis*, pirmiau minėtą *Valašino* bylą, §§ 128-130). Teismas šiuo atveju pabrėžia, jog tai, kad pareiškėjas perduodavo administracijai kai kuriuos laiškus neužklijuotuose vokuose, negali pateisinti susirašinėjimo slaptumo negerbimo. Be to, nebuvo pagrįsta ir Teismo laiškų pareiškėjui kontrolė.

61. Teismas nustato, jog buvo pažeistas Konvencijos 8 straipsnis.

IV. KONVENCIJOS 41 STRAIPSNIO TAIKYMAS

62. Konvencijos 41 straipsnis numato:

“Jeigu Teismas nustato Konvencijos ar jos protokolų pažeidimą ir jeigu Aukštosios Susitariančiosios Šalies įstatymai leidžia tik iš dalies atlyginti pažeidimu padarytą žalą, tai prireikus Teismas gali priteisti nukentėjusiajai šaliai teisingą atlyginimą.”

A. Žala

63. Pareiškėjas reikalavo sau ir savo verslo partneriams 45 milijonų JAV dolerių (USD), 35 milijonų JAV dolerių (USD), 5 milijonų JAV dolerių (USD) ir 22 190 692, 80 litų (LTL) kompensacijos turtinei žalai atlyginti dėl prarastų pajamų ir galimybių. Jis taip pat reikalavo 10 000 2000 eurų (EUR) neturtinei žalai atlyginti.

64. Vyriausybė manė, jog reikalavimai pernelyg dideli.

65. Teismas mano, kad nėra priežastinio ryšio tarp nustatytų Konvencijos 3, 5 ir 8 straipsnių pažeidimų ir nurodomos turtinės žalos (žr., *mutatis mutandis*, pirmiau minėtus sprendimus bylose *Kalashnikov* (§ 137), *Jėčius* (§ 106), *Stašaitis* (§ 96); taip pat žr. *Jankauskas v. Lithuania*, no. 49304/00, 2005-02-24, § 28). Todėl jis laiko, kad nėra priežasčių priteisti pareiškėjui kokią nors sumą turtinės žalos atlyginimui.

66. Teismas pripažįsta, kad pareiškėjas iš tikrųjų patyrė neturtinę žalą dėl žeminančių žmogaus orumą kalinimo sąlygų (žr. pirmiau minėtas *Peers* (§ 88) ir *Kalashnikov* (§ 143) bylas). Dėl Konvencijos 3 straipsnio pažeidimo Teismas, vertindamas teisingumo pagrindais, priteisia pareiškėjui 3 000 EUR neturtinės žalos atlyginimui.

67. Teismas taip pat pastebi, jog pažeidžiant Konvencijos 5 straipsnio 1 dalį pareiškėjas buvo suimtas 85 dienas (žr. pirmiau §§ 43-53). Dėl to pareiškėjas taip pat patyrė neturtinę žalą (žr. pirmiau minėtus sprendimus bylose *Jėčius* § 109; *Stašaitis* § 99). Dėl Konvencijos 5 straipsnio 1 dalies pažeidimo Teismas, vertindamas teisingumo pagrindais, priteisia pareiškėjui 8 000 EUR neturtinės žalos atlyginimui.

68. Teismas mano, jog Konvencijos 8 straipsnio pažeidimas dėl pareiškėjo susirašinėjimo su Konvencijos institucijomis cenzūravimo taip pat sąlygojo neturtinės žalos atsiradimą (žr. pirmiau minėtą *Jankausko* bylą § 28). Dėl Konvencijos 8 straipsnio pažeidimo Teismas, vertindamas teisingumo pagrindais, priteisia pareiškėjui 1 000 EUR neturtinės žalos atlyginimui.

69. Apibendrinamas Teismas priteisia bendrą 12 000 EUR kompensaciją neturtinės žalos, atsiradusios dėl nustatytų Konvencijos pažeidimų, atlyginimui.

B. Kaštai ir išlaidos

70. Pareiškėjas reikalavo 83 368 EUR bylinėjimosi Teisme kaštams ir išlaidoms padengti.

71. Vyriausybė manė, jog reikalavimai yra nepagrįsti.

72. Teismas primena, jog kaštai pagal Konvencijos 41 straipsnį yra priteisiami, jeigu yra nustatyta, kad jie buvo būtini, realiai patirti ir protingo dydžio (žr. pirmiau minėtą *Stašaičio* bylą, § 102).

73. Teismas pažymi, kad nors pareiškėjas nurodydavęs, jog yra atstovaujamas įvairių advokatų, tačiau faktiškai jis pats pateikė ir pasirašė daugelį Teismui adresuotų laiškų. Pastebėtina, jog žymi pareiškėjo reikalaujamos kompensacijos dalis yra susijusi su pareiškėjo gynyba nuo jam pareikštų kaltinimų vidaus institucijose. Šis užmokestis nebuvo būtinos išlaidos, patirtos siekiant atitaisyti Konvencijos pažeidimus, kuriuos Teismas pripažino pagal Konvencijos 3, 5 ir 8 straipsnius (žr., *inter alia*, *loc.cit.*, § 103). Atsižvelgiant į pareiškėjo faktines išlaidas, patirtas siekiant įrodyti Konvencijos pažeidimus, Teismas priteisia 1 000 EUR bylinėjimosi kaštams padengti.

C. Palūkanos įsipareigojimų nevykdymo atveju

744. Teismas mano, kad palūkanos įsipareigojimų nevykdymo atveju turi būti skaičiuojamos pagal ribinę Europos Centrinio Banko skolinimo normą, pridedant 3 proc.

DĖL ŠIŲ PRIEŽASČIŲ TEISMAS VIENBALSIAI

1. *Nustato*, kad buvo pažeistas Konvencijos 3 straipsnis;
2. *Nustato*, kad pareiškėjo kardomojo kalinimo nuo 1997 m. birželio 13 d. iki 1997 m. rugpjūčio 6 d. atžvilgiu buvo pažeista Konvencijos 5 straipsnio 1 dalis;
3. *Nustato*, kad pareiškėjo kardomojo kalinimo nuo 1999 m. birželio 29 d. iki 1999 m. liepos 30 d. atžvilgiu buvo pažeista Konvencijos 5 straipsnio 1 dalis;
4. *Nustato*, kad pareiškėjo kardomojo kalinimo nuo 1999 m. lapkričio 15 d. iki 1999 m. gruodžio 30 d. atžvilgiu nebuvo pažeista Konvencijos 5 straipsnio 1 dalis;
5. *Nustato*, kad buvo pažeistas Konvencijos 8 straipsnis;
4. *Nustato*,
 - a) kad atsakovė Valstybė pareiškėjui per tris mėnesius nuo tos dienos, kai Teismo sprendimas taps galutiniu pagal Konvencijos 44 straipsnio 2 dalį, turi sumokėti 12 000 EUR (dvylika tūkstančių eurų) neturtinei žalai atlyginti, 1 000 EUR (vieną tūkstantį eurų) bylinėjimosi kaštams ir išlaidoms padengti, taip pat bet kokią mokestį, kuris gali būti taikomas šioms sumoms;
 - b) kad nuo minėto trijų mėnesių termino pasibaigimo iki sprendimo įvykdymo turės būti mokamos paprastosios palūkanos nuo pirmiau nurodytų sumų pagal ribinę Europos Centrinio Banko skolinimo normą per visą uždelstą laiką, pridedant 3 proc.;
5. *Atmeta* likusius pareiškėjo skundus dėl teisingo atlyginimo.

Surašyta anglų kalba ir paskelbta raštu 2005 m. balandžio 7 d., remiantis Teismo reglamento 77 straipsnio 2 bei 3 dalimis.

Vincent BERGER
Kancleris

Boštjan M. ZUPANČIČ
Pirmininkas